

ПОЈАМ И ЕЛЕМЕНТИ ДРЖАВЕ

ЦИЉ ове наставне једи нице је да се ученици упознају са појмом државе и њеним елементима; да умеју да направе разлику између сложених и унитарних држава.

Државу можемо да дефинишемо као најважнију политицку установу чија је основна улога заштита друштвеног поретка и глобално усмеравање друштвених процеса.

Држава окупља људе, а људи се организују у разне заједнице људи – породица, пријатељи, цркве, спортски клубови, производне организације, насеља итд. Становништво је заједница људи која живи на одређеној територији. Државу као уређену заједницу карактерише и постојање државне власти. На основу овога можемо рећи да су **елементи државе**:

- 1) становништво
- 2) територија
- 3) суверена јавна власт

У корену термина држава стоји глагол „држати“. Зато можемо рећи да је држава установа која на одређеној територији, уз помоћ суверене јавне власти на окупу држи неко становништво.

Модерна држава је сложена творевина с великим бројем органа и саставних делова. Органи који учествују у вршењу државних функција, као инацин на који и обим у којем учествују у њиховом вршењу предељује систем власти у једној држави. Нацин на који је организован шеф државе предељује облик владавине (монархија, република), а однос између народа и носиоца власти предељује политицки поредак (демократија, аутократија).

Државно уређење је облик односа између централних и периферних органа власти. Овај однос може бити уређен тако да периферни органи власти (општина, градска скупштина, градоначелник...) имају одређен степен самосталности и у оквиру надлежности које су им одређене правним

поретком. Тада је говоримо о **децентрализацији** то јест релативној самосталности периферних органа који , имају сопствену надлежност коју врше на одређеној територији. Када периферни органи немају самосталност говоримо о **централизацији** власти.

Државе у којима постоје ралицити нивои државног организовања називају се **сложене државе**. Сложене државе су уније, федерације и регионалне државе.

Конфедерација је савез суверних држава које задржавају право да иступе из савеза и да на својој територији пониште акте савезе(Швајцарска до Устав из 1848.год. и САД до Утава из 1787.год.

Федерација је савезна држава па отуда многе државе у свом називају имају реци *сједињена, савезна* . Ове државе имају два конститутивна циниоца- грађани и федералне јединице(постоје два новоа државног организовања). Данас су бројне државе које су федерације Руска Федерација, САД, СР Немацка, Аустрија итд.

Уније могу да буду персоналне када две или више држава имају истог владара или реалне када државе имају неке заједнице институције, али нису уједињене у једну државу и задржавају права суверених држава.

Регионална држава на целој територији има аутономне јединице. Такве државе данас су Шпанија, Италија.

Држава којом се управља као једном јединицом са врховном централном владом називамо **унитарном или једноставном државом**.

ПИТАЊА И ЗАДАЦИ

1. Наведите и објасните елементе државе.
2. Шта је држава?
3. Наведи облике политичког поретка, облике владавине и државног уређења

Одговоре слати на е-mail yava74jun@gmail.com

